

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра загальної хірургії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. першого проректора
з науково-педагогічної роботи
доц. І.І.Солонинко

2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ (ПРАКТИКА)

(назва навчальної дисципліни)

ОК 57

(код компоненти освіти за ОПП)

підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 "Охорона здоров'я"
спеціальності 221 "Стоматологія"

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри загальної
хірургії
Протокол № 8 від "30" березня 2022 р.
Завідувач кафедри
проф. Андрющенко В.П.

_____

Затверджено
профільною методичною комісією з хірургічних
дисциплін
Протокол № 16 від "28" квітня 2022 р.
Голова профільної методичної комісії
проф. Андрющенко В.П.

_____

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

В.П. Андриюченко - завідувач кафедри загальної хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, д.мед.н., професор

В.В. Ващук - доцент кафедри загальної хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, к.мед.н.

Т.П. Кирик - доцент кафедри загальної хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, к.мед.н.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Б.О. Матвійчук - завідувач кафедри хірургії, пластичної хірургії та ендоскопії ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, д.мед.н., професор

Є.Я. Склярів - завідувач кафедри терапії №1, медичної діагностики та гематології і трансфузіології ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, д.мед.н., професор

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни

"Догляд за хворими (практика)"

відповідно до Освітньо-професійної програми "Стоматологія"

Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня

галузі знань 22 "Охорона здоров'я"

спеціальності 221 "Стоматологія"

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Сучасний фахівець-стоматолог з вищою медичною освітою повинен бути високоерудованою та всебічно розвинутою людиною, яка може постійно підвищувати свій професійний рівень, володіти основними знаннями, уміннями, навичками, які дозволяють забезпечити профілактику, діагностику та лікування не тільки стоматологічних захворювань, але й загальносоматичних патологічних станів, що можуть загрожувати життю, здоров'ю та працездатність людини. Крім того, лікар-стоматолог повинен володіти певною сукупністю знань та умінь для виявлення патології при невідкладних терапевтичних і хірургічних станах, надавати у таких випадках невідкладну допомогу, обсяг якої забезпечить збереження та підтримання життя до надання спеціалізованої допомоги; опанувати повним обсягом знань та умінь з першої лікарської медичної допомоги для забезпечення сприятливого перебігу подальшого спеціалізованого лікування, пам'ятаючи про велику відповідальність лікаря за життя хворого.

Проект програми навчальної дисципліни "Перша долікарська допомога з ознайомчою медичною практикою" складено у відповідності до вимог Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про інформацію»; нормативних актів Кабінету Міністрів України; наказів МОН та МОЗ України та іншого чинного законодавства, що регламентує організацію освітнього процесу та порядок підготовки фахівців у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах МОЗ України, відповідних рішень Вченої ради Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, діючого Положення про організацію освітнього процесу у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	Тривалість практики			
Назва дисципліни: <u>Догляд за хворими (практика)</u>	1,5 кредити	-	5 днів	23	2 курс (3 семестр)	диференційований залік

Предметом вивчення дисципліни є догляд за хворими хірургічного профілю в стаціонарах.

Міждисциплінарні зв'язки: нормальна анатомія, нормальна фізіологія, гістологія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, фармакологія

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни "Догляд за хворими (практика)" є оволодіння знаннями та уміннями спостереження та догляду за хворими хірургічного профілю, полегшення їх страждань та організації профілактики захворювань.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни "Догляд за хворими (практика)" є оволодіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці та опанування навичок організації режиму і догляду за стаціонарними хворими з хірургічними захворюваннями та виконання необхідних медичних маніпуляцій.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті). Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

-загальні: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичній діяльності; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; здатність бути критичним і самокритичним; здатність працювати в команді; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

-спеціальні (фахові, предметні): спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані; спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень; спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції; спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги; опрацювання державної, соціальної та медичної інформації; спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
ЗК.1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
ЗК.2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Знати сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх	Вміти проводити аналіз професійної діяльності, приймати обґрунтовані рішення	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
ЗК.3.	Здатність застосовувати знання у практичній діяльності	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтують до фахівців та нефахівців	Відповісти за прийняття рішень у складних умовах
ЗК.4.	Здатність спілкуватися	Знати тактики та стратегії	Вміти приймати	Використовувати стратегії	Нести відповідаль-

	державною мовою як усно, так і письмово	спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	спілкування та навички міжособистісної взаємодії	ність за вибір та тактику способу комунікації що забезпечує прийняття рішення
ЗК.8.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації що забезпечує прийняття рішення
ЗК.9.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання своїх обов'язків	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань
ЗК.10.	Здатність бути критичним і самокритичним	Знати закони та способи міжособистісної взаємодії	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для міжособистісної взаємодії	Використовувати навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
ЗК.11.	Здатність працювати в команді	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
ЗК.13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	Знати основи етики та деонтології	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній	Здатність донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і

			діяльності	позицію	принципів у професійній діяльності
ЗК.14.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського	Вміти застосовувати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства	Використовувати свої права, як члена суспільства	Нести відповідальність стосовно реалізації громадянських прав
ЗК.15.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Знати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства	Вміти застосовувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії	Здатність примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності
ФК.1.	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Знати можливі скарги і послідовність збору інформації про хворобу у хворого	Вміти послідовно зібрати всю інформацію щодо хвороби зі слів хворого	Здатність встановлювати міжособистісні зв'язки	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм
ФК.2.	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	Знати послідовність застосування методики обстеження хворого	Вміти виконувати всі регламентовані методи обстеження у відповідній послідовності і оцінювати отримані	Здатність встановлювати зв'язок з хворим під час об'єктивного обстеження	Нести відповідальність за правильність проведення і інтерпретацію отриманих результатів при об'єктивному обстеженні

			результати		хворого
ФК.8.	Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції	Знати технологію виконання базових медичних і стоматологічних маніпуляцій	Вміти виконувати необхідний мінімум медичних і стоматологічних маніпуляцій	Здатність оцінювати якість виконаних медичних і стоматологічних маніпуляцій	Нести відповідальність за виконані маніпуляції
ФК.15	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	Мати знання про засоби і способи опрацювання інформації	Вміти оцінити можливість проведення транспортування хворого та вибрати адекватний для цього спосіб	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за правильність оцінки можливості транспортування хворого та вибір засобу для транспортування
ФК.17	Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	Мати спеціалізовані знання з питань правового забезпечення власної професійної діяльності	Вміти організувати відповідний санітарно-епідемічний режим в приміщенні хірургічного відділення	Вміти заповнювати відповідну медичну документацію, що звітує про виконання правового забезпечення власної професійної діяльності	Нести відповідальність за дотримання правил правового забезпечення власної професійної діяльності

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН.14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій

ПРН.16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб

ПРН.18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень

ПРН.19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності

ПРН.20. Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН.21. Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.

Результати навчання для дисципліни: оволодіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці та опанування навичок організації режиму і догляду за стаціонарними хворими з різними захворюваннями та виконання необхідних медичних маніпуляцій.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин 1,5 кредитів ЕКТС. Рік навчання - 2

3. Структура навчальної дисципліни

Теми	Лекції	Дні практики	СРС	Індивідуальна робота
Тема 1. Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими хірургічного профілю. Поняття про гіпургію		1		
Тема 2. Асептика, антисептика. Принципи асептики та антисептики при догляді за хворими хірургічного профілю		1		
Тема 3. Хірургічні маніпуляції, хірургічна операція, догляд за хворими в післяопераційному періоді. Десмургія. Види пов'язок. Правила і техніка накладання пов'язок.		1		
Тема 4. Термінальні стани. Ознаки та діагностика клінічної, біологічної та соціальної смерті. Принципи і алгоритм надання першої долікарської допомоги. Серцево-легенева реанімація. Загальні правила, техніка виконання. Організація догляду за пацієнтами в умовах відділення інтенсивної терапії та реанімації.		1		
Тема 5. Кровотечі, визначення, класифікація. Методи тимчасової зупинки кровотеч на етапі першої долікарської допомоги. Травма, травматизм. Класифікація травм. Організація догляду за потерпілими при різних видах травм. Диференційований залік		1		
Усього годин 1,5 кредитів ECTS, 5 днів		5		
Підсумковий контроль	Диференційований залік			

4. Тематичний план лекцій

№ з.п.	Тема	Кількість годин
1.		-
Всього		-

5. Тематичний план виробничої практики

№ з/п	Уміння і практичні навички	Дні практики
1.	Основні принципи загального та спеціального догляду за хворими хірургічного профілю. Поняття про гіпургію	1
2.	Асептика, антисептика. Принципи асептики та антисептики при догляді за хворими хірургічного профілю	1
3.	Хірургічні маніпуляції, хірургічна операція, догляд за хворими в післяопераційному періоді. Десмургія. Види пов'язок. Правила і техніка накладання пов'язок.	1
4.	Термінальні стани. Ознаки та діагностика клінічної, біологічної та соціальної смерті. Принципи і алгоритм надання першої долікарської допомоги. Серцево-легенева реанімація. Загальні правила, техніка виконання. Організація догляду за пацієнтами в умовах відділення інтенсивної терапії та реанімації.	1
5.	Кровотечі, визначення, класифікація. Методи тимчасової зупинки кровотеч на етапі першої долікарської допомоги. Травма, травматизм. Класифікація травм. Організація догляду за потерпілими при різних видах травм. Диференційований залік	1
Всього		5 робочих днів

6. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
1	Поняття про загальний та спеціальний догляд за хворими терапевтичного профілю. Структура та функції терапевтичного стаціонару.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Температура тіла, правила її вимірювання та реєстрації. Типи температурних кривих та їх діагностичне значення. Догляд за хворими з підвищеною температурою тіла. Визначення основних показників гемодинаміки та дихання. Пульс, основні його властивості, методика дослідження. Артеріальний тиск, правила його вимірювання на плечовій артерії. Нормальні показники артеріального тиску. Визначення частоти, глибини, типу, ритму дихання.	4	
3	Профілактика пролежнів, особиста гігієна хворих, заміна натільної і постільної білизни, забезпечення фізіологічних випорожнень (сечо-, каловипускання). Користування підкладним судном та сечоприймачем. Застосування газовивідної трубки, клізм. Види клізм, методика їх застосування, дезінфекції та зберігання обладнання для клізм.	4	
4	Застосування основних видів лікарських засобів. Форми та класифікація медикаментозних засобів за шляхом уведення в організм хворого. Поняття про асептику і антисептику. Основні способи парентерального застосування препаратів. Застосування найпростіших методів фізіотерапії (гірчичників, банок, компресів, грілки, пухиря з льодом), механізм дії.	4	
5	Визначення основних показників дихання: частота, глибина, тип, ритм. Перша долікарська допомога хворим при непритомності, кашлі, кровохарканні, задишці, ядусі. Навички користування функціональним ліжком та надання відповідних положень хворому з нападом ядухи. Поняття про клінічну і біологічну смерть. Правила поводження з трупом.	4	
6	Підготовка до підсумкового контролю	3	
Всього		23	

7. Індивідуальні завдання. При вивченні дисципліни передбачається виконання індивідуальних завдань у вигляді підготовки оглядів наукової літератури і рефератів з поглибленим вивченням актуальних тем за вибором.

8. Методи навчання

Наочні: При вивченні дисципліни “Догляд за хворими (практика)” застосовується комплекс методів: - методів вербальної передачі і слухового сприйняття учбової інформації, методи наочної передачі і зорового сприйняття учбової інформації (застосування наочних засобів навчання), методи передачі учбової інформації за допомогою практичних, трудових дій і тактильного її сприйняття (тренувальні завдання на манекенах, тренажерні та творчі вправи, комп'ютерне моделювання, огляд тематичних хворих).

Практичні методи: вирішення клінічних ситуаційних завдань, оволодіння елементами лікарської техніки обстеження та догляду на муляжах та хворих, оволодіння навичками техніки надання невідкладної допомоги.

9. Методи контролю. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу (необхідно описати форми проведення поточного контролю під час навчальних занять за 4-ри бальною (національною) шкалою). Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною). При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

10. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу (необхідно описати форми проведення поточного контролю

під час навчальних занять за 4-ри бальною шкалою). Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. 10.1. *Оцінювання поточної навчальної діяльності.* Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання (диференційований залік) - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з навчальної дисципліни на підставі поточного контролю та виконаних індивідуальних тестових завдань на останньому занятті. Диференційований залік студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від університету і, за можливості, від баз практики. До диференційованого заліку з виробничої практики допускаються студенти, які отримали за виконання практичних навичок з певного виду практики не менше, ніж 72 бали, представили звіт за практику та позитивну характеристику керівника від бази практики. Диференційований залік проводиться в письмовій формі і включає 15 тестових завдань та 2 ситуаційні задачі. Правильна відповідь за тестове завдання оцінюється в 4 бали. При вирішенні ситуаційних задач: вирішення ситуаційної задачі без помилок - 10 балів, вирішення ситуаційної задачі з окремими несуттєвими помилками - 8 балів, вирішення ситуаційної задачі з суттєвими помилками - 6 балів, невирішення ситуаційної задачі - 0 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за підсумковий контроль становить 80 балів, мінімальна кількість балів – 50.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є диференційований залік:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену (диференційованого заліку) становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену (диференційованого заліку) становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA * 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом (або диференційованим заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4.54	109	3.99	96	3.41	82
5	120	4.5	108	3.95	95	3.37	81
4.95	119	4.45	107	3.91	94	3.33	80
4.91	118	4.41	106	3.87	93	3.29	79
4.87	117	4.37	105	3.83	92	3.25	78
4.83	116	4.33	104	3.79	91	3.2	77
4.79	115	4.29	103	3.74	90	3.16	76
4.75	114	4.25	102	3.7	89	3.12	75
4.7	113	4.2	101	3.66	88	3.08	74
4.66	112	4.16	100	3.62	87	3.04	73
4.62	111	4.12	99	3.58	86	3	72
4.58	110	4.08	98	3.54	85	Менше 3	Недостатньо
		4.04	97	3.49	84		
				3.45	83		

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Оцінка з дисципліни, яка завершується *диференційованим заліком* визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за виконання індивідуальних тестових завдань на останньому занятті (не менше 50).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну (національну) шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок “A”, “B”, “C”, “D”, “E” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F (“2”) не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал “E”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні. Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

13. Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками, тематикою індивідуальних завдань, наочними засобами навчання (презентації, навчальні фільми, манекени та інші засоби для відпрацювання практичних навичок ресуситації), інформаційним ресурсом кафедр, алгоритмами виконання практичних вмінь і структурованими алгоритмами контролю вмінь.

14. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Касевич, Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підручник / Н.М. Касевич. — 2-е видання, виправлене — К. : Медицина, 2015. — 424 с.
2. Догляд за хворими: підручник Ю.П. Гніденко, О.М. Ковальова, В.М. Лісовий, О.В. Охупкіна та ін.; за ред. О.М. Ковальової, В.М. Лісового, С.І. Шевченка, Т.В. Фролової. — К.: ВСВ “Медицина”, 2018. — 488 с.
3. Екстрена медична допомога : підручник / [М. І. Швед, А. А. Гудима, С. М. Геряк та ін.] ; за ред. М. І. Шведа. – Тернопіль : ТДМУ, 2015. – 420 с.
4. Перша долікарська допомога: підручник/під ред. В.П. Андрущенко. Ю.Ф. Кушта, Д.В. Андрущенко – Львів: ЛНМУ. - 2011. – 351 с.
5. Екстрена медична допомога (гострі серцеві стани) / Г.Г. Роцін, О.М. Пархоменко, В.О. Крилюк та ін.: за ред. Г.Г. Роціна. – К.: ТОВ “НВП “Інтерсервіс”, 2011. - 159 с.
6. Дужий І.Д. Перша допомога при невідкладних станах : навчальний посібник / І.Д. Дужий, О.В. Кравець ; Сумський державний університет. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 212 с. : іл., табл.
7. Екстрена медична допомога: догоспітальний етап, алгоритми маніпуляції (базовий рівень). / Г.Г. Роцін, А.А. Гудима, В.Ю. Кузьмін та ін. - К., 2019. - 84 с.
8. Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога / І.С. Зозуля, А.В. Вершигора, В.І. Боброва та ін.; за ред. І. С. Зозулі. - К.: ВСВ “Медицина”, 2017. - 728 с.

9. Тарасюк В.С., Матвійчук М.В. Паламар М.В., Поляруш В.В., Корольова Н.Д., Подолян В.М. Малик С.Л., Кривецька Н.В. Перша медична (екстрена) допомога з елементами тактичної медицини на догоспітальному етапі в умовах надзвичайних ситуацій. – К.: Медицина, 2015.
10. Алгоритми надання невідкладної допомоги при критичних станах / За ред. І. І. Тітова. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 344 с.
11. Загальна хірургія / С.Д. Хіміч, М.Д. Желіба та ін. - К.: ВСВ “Медицина”, 2018. - 607 с.

Допоміжна

1. Donald C. Correll, MD Facsp. Hypothermia practice Guid // The physician assistant practice Guide. For Emergency Departments urgent care centers, and family practices. A cuta care Horizons. Jackson, TN.2019.
2. Marx, John, Ron Walls, and Robert Hockberger. Rosen's emergency medicine-concepts and clinical practice. Elsevier Health Sciences, 2018.
3. Skone, Richard, et al., eds. Managing the Critically Ill Child: A Guide for Anaesthetists and Emergency Physicians. Cambridge University Press, 2018.
4. Schneider, Andreas, Erik Popp, and Bernd W. Böttiger. "Cardiopulmonary Resuscitation." Surgical Intensive Care Medicine. Springer International Publishing, 2016. 153-166.

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
6. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
7. Міністерство охорони здоров'я <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
8. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
9. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
10. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». <http://www.nau.ua>
11. American Heart Association <https://www.onlineaha.org/>
12. British Heart Foundation <https://www.bhf.org.uk/>